

I.

2018 decemberében értékes olvasnivalóval gazdagodott a Gramofon Könyvek sorozata, olyasmivel, ami nemcsak a zongoristák érdeklődésére tarthat számot. Sőt, talán azt sem túlzás állítani, hogy nemcsak muzsikus-olvasókra számíthat.

A frappáns sorozatcím a hazai előadóművészet-történet jelentős zongorista-egyéniségeire fókuszáló portrészorozat. Az első kötetben Szirányi Gábor a Liszt-tanítványok második generációját mutatta be, a másodikban későbbi nemzedékkel folytatva a történetet (ebben testvérének, Szirányi Jánosnak egykori tanáráról Wehner Tiborról szóló, hiánypótló monográfiája is helyet kapott), a harmadik pedig a szerzőkké avanszált testvérek édesapjának, Stanzel Jánosnak állít emléket.

Nem túlzás az emlékéllítés kifejezés, hiszen – miként az Előke című rövid bevezetésben a szerző tudatja: édesapja hozzá intézett utolsó kérését teljesíti ezzel. És maga is „emlékéllítésnek” tekinti, amit a belső címlapot közölt haikuja is alátámaszt (mert haiku akkor is, ha a sorok elrendezése ellenpontozza a mini-formát).

Feladat:

Ha módod van rá, akár a múlt porából: állíts emléket.

Szirányi Gábor számára a múlt porához a rá hagyományozott családi levelek és dokumentumok járultak, és ő a saját bőrén tapasztalhatta meg, milyen keserűes dolog oral history értékű adatokat kiszűrni – utólag – egykori beszélgetésekből; olyanokból, amelyek maximálisan személyes töltesek voltak, meghitt percek az idős édesapával. Amikor a gyermeki szeretet – érthető módon – az érdeklődő kíváncsiság és a tapintat Szküllái és Kharüdiszei között lavírozott.

Életrajz az apáról – ezúttal többről van szó. A szerző letagadhatatlanul nehéz szívvel fogott e munkához, erről tanúskodik, hogy „A kérés” címmel általa visszaemlékezés-novella műfajmegjelöléssel eddigi legszemélyesebb írását publikálta. Rendhagyó invokáció ez, amellyel ismerősévé teszi az ismeretlen olvasóját is (pontosabban: édesapja pályatörténetének olvasóját). Mert nem tagadva meg könyvtáros-kora dokumentum-feldolgozó, az anyaggal objektív-személytelen módon foglalkozó attitűdjét, ezúttal is igyekszik elidegenítetten foglalkozni a számára oly személyes témával. Nincs ebben semmi ellentmondás – a személyes „érdekeltség” a felelősségteljeségben kap helyet, amellyel a dokumentumokkal, levelekkel bánik. Mert ő dönt arról, hogy mi kerüljön nyilvánosság elé, mi az, aki közkincs-értékű és tanulságú, s neki kell patikamérlegesen adagolni az objektív adatokat, szikár tényeket és értő magyarázatokat ahhoz, hogy az eredmény mintegy „háromdimenziós” valóságában idézze fel édesapját (magán)emberként és művész(tanár)ként.

Szirányi Gábor olvasóból-lett-író. Azaz, munkáinak elidegeníthetetlen sajátossága, hogy mielőtt írásra adta volna fejét (legalábbis, nagy lélegzetű, tudományos értékű munkákra), lelkes olvasó volt. Az irodalom a legjobb tanítómestere az írónak, aki olvasóként a gyakorlatban tanulja a (különböző) stílusokat, a formai lehetőségeket, az arányokat. Az olvasói tapasztalatok, amelyek egykor akár kritika vagy türelmetlenség formájában jutottak kifejezésre, ösztönös kontrollt tudnak kialakítani, azaz, elterelik a tollforgatót olyan fordulatoktól, megoldásoktól, amelyek – korábban – nemtetszését kiváltották.

Messziről kezdi a történetet időben, a családfával, az előző generációkkal, s nem marad adós a térbeli „elszámolással” sem, ami az újabb kori magyar történelemben többé jártas számára élvezetes olvasmány, megannyi csemege-információval, a kevésbé jártas számára pedig elengedhetetlen tárgyi tudásanyag biztosítása. Ámulhatunk azon a nyelvi kavalkádon, ami a hivatalosan „csak” négy nyelvű városként számon tartott Temesvár életének jellemzője volt Stanzel

János életében. Családtörténet, mely népszerűségében-kiterjedtségében tekinthető akár „régimódi”-nak, s kezdődik a mese. A harmadik gyermekkel, aki az első kettőt jókora távolságból követte (bátyja 15, nővére 13 évvel volt idősebb). Szirányi Gábor változatosan taglalja az anyagot – életének krónikásaként is szerepelteti édesapját, a 80. születésnapja alkalmából készített rádióbeszélgetés részletének felidézésével.

A „szakmailag” legérdekesebb olvasnivalót a „Stanzel János zeneakadémiai tanulmányai” címmel három fejezetre osztott másfél száz oldal jelenti. Részben azért, mert itt „otthonos” valamennyire a muzsikos-olvasó; ismerős nevek bukkannak fel, róluk megannyi személyes vonatkozású történet, sőt, néha korántsem nagyközönségnek szóló megjegyzés is olvasható – új dimenziókkal gazdagodik általuk a Zongorabillentyűk-sorozat két korábbi kötetében megrajzolt intézményes/intézménytörténeti háttér.

Szirányi Gábor olvasói tapasztalata kamatozik abban is, hogy jó érzékkel idéz korábbi írásaiból (mellőzi azt az arisztokratikus szemléletmódot, hogy ismertnek-tudottnak várja el korábbi munkái tanulságait). Újragondol és továbbgondol – ennek egyik leghasznosabb hozadéka a művészképző tanfolyam történetének vázlatos áttekintése. Ily módon a mai oktatási viszonyok között felnövekvő muzsikugenerációk érdemi tudástöbbletet kapnak a Zeneakadémia mindenkori (időszakonként módosuló) szerepéről, az előkészítő, tanárképző és művészképző tanfolyamok súlyáról-jelentőségéről (hasonlóképp világos vonalakkal vázolja fel a „konzi” létrejöttéhez vezető folyamatot).

Történik mindez Stanzel János diákkorában, élete mindennapi eseményeinek keretében. De közben mindig figyelmünk előtermében marad a főszereplő, akinek kiterjedt levelezése egyúttal kordokumentum is. A mai olvasó közben nem tud arra gondolni: a papír-alapú levelezés szinte teljes visszaszorulása azzal a következménnyel jár, hogy későbbi korosztályok tagjairól lehetetlen lesz hasonlóan árnyalt képet adni (emailekből, sms-ekből már csak a terjedelmi rövideg és a gyors törlések következtében sem lehet, még csak felvázolni sem személyes portrét...).

A leveleket olvasva, gyakran „számol” az érdeklődő, hogy hány éves korában írta egyik-másik beszámolót a zeneakadémista, hogy mennyire mások a „témák”, a gondok-problémák – és egyáltalán, mennyire más stílusú az apa-fiú kapcsolat, mint a napjainkbeliek. És követhető mindvégig a materiális valóság, a pénzgondok, a gyermek taníttatása és az önálló pénzkereset első

szárnypróbálgatásai. A gondosan megrostált dokumentumanyag nem akarja szépíteni a valóságot, idealizálni a fiatalember könnyelműsködéseit, hogy annál erőteljesebben rajzolódjék ki a felnőtté válás következő korszaka, a családalapítás felelőssége.

A könyv VI. fejezete „A művészdiplomától a hadifogság végéig” címet viseli – a dokumentumoknak köszönhetően szinte végigizguljuk, várva a folytatást, a végkifejletet.

A folytatás afféle codettával ér fel. Aki az olvasmányt habzsolta, kissé csalódottnak érezheti magát. Reklamálásra azonban nem lehet ok! Az alcím „az elveszett zongoraművész” portréját ígérte meg. Ez a mozzanat pedig ekkortájt teljesedett be.

A folytatás sem lenne pedig érdektelen (az életrajzi rész nem vezet el a szerző megszületéséig), de az már a Stanzelből – eredetileg a magyar névvel történő művészi érvényesülés érdekében felvett – Szirányi névvel muzsikuskörökben elismerésnek és megbecsülésnek örvendő Szirányi Stanzel János „szakmai életrajz” lenne. Annak tudatában, hogy készül a Zongorabillentyűk 4. köteté, melyben Gábor testvérbátyja, János fogja bemutatni édesanyjuk, Fischer Gabriella pályáját, csak remélhetjük, hogy a tanárházaspár közös életének párhuzamos szakmai tárgyalására is sor kerül.

Szirányi Gábor könyvének záró fejezete válogatás a fennmaradt levelekből (a válogatásnál figyelembe véve a sorozat készülő 4. kötetét). A levelek végigolvasása önmagában is érdekes és tanulságos. Némelyik részlet ismerős a korábbi fejezetekből – kétszeri közlésük mégsem tűnik indokolatlannak.

A gazdag lábjegyzetanyag (486 tétel) sok érdemi információt tartalmaz. Némely tájékoztatás ismételt előfordul – olyankor elég lett volna a korábbi előfordulás jegyzetszámára hivatkozni. Hasonlóképp elég lett volna kevesebb leütéssel „megúsni”, ha a gyakran ismétlődő formulánál, mely az apa írásának időpontját tartalmazza, idősb Stanzel János helyett csupán az egyértelmű ld. Stanzel János szöveg szerepel.

A levelezés legnagyobb része magyar nyelven történt, a német nyelvűeket Gábor Ágnes fordította magyarra. A régi kézírás kisilabizálása nem mindig lehetett könnyű feladat (nem is sikerült). Egy esetben azonban félreolvasásra lehet gyanakodni, éspedig a tartalomtól (no meg a dátumból) következően. Stanzel Jánosnak 1842. november 18-án írta az édesapja: „Az állásoddal

kapcsolatos hír nagyon elszomorított minket. Figyelembe vették-e esetleg feleséged véleményét, vagy ennyire tudnak ártani irigy kollégáid?” A közölt német eredetiben a vélemény=Abstimmung. Egyetlen betű módosításával (Abstammung) a vitatott mondatrész így hangzana: Figyelembe vették-e esetleg feleséged származását...

Terjedelméhez (407 oldal) mérten elhanyagolható az apró íráshibák mennyisége – csak a neveknél zavaró néhány esetben az elválasztás.

Szirányi Stanzel János – élete 91. esztendejében – 2003. december 4-én hunyt el. A 15. évfordulóról szebben, kegyelet teljesebben aligha lehetett volna megemlékezni, mint ezzel a könyvvel, amely sok új adalékkal szolgál azoknak is, akik tanár-diák viszonyban ismerték a szemérmes-zárkózott művészbent.

Fittler Katalin

II.

A GRAMOFON KIADÓ AJÁNLÓJA

A *Zongorabillentyűk* sorozat harmadik kötetét tartja kezében az olvasó. A korábban megjelent kötetekben **Szirányi Gábor** a Zeneakadémia Könyvtárában végzett több évtizedes munkája során összegyűjtött tudásanyag közreadásával vázolta fel Liszt Ferenc igazi hagyatékát: a magyarországi zongorajáték és -oktatás mostanra évszázados hagyományait. Az első kötet a Liszt-tanítványok második generációjának, a – bátyjával, Szirányi Jánossal közösen írt – folytatás pedig a későbbi nemzedékek emlékezetét dolgozza fel, így megismertetve az olvasóval Thomán István, Szalay Stefánia, Böszörményi-Nagy Béla, Keéri-Szántó Imre és Wehner Tibor jelentőségét. A *Temesvár „kis Mozartja” avagy az elveszett zongoraművész* című könyvben a szerző az eddigieknél személyesebb hangon mesél a negyedik generációról: a sorozat jelen része Szirányi Gábor édesapjának, Szirányi Stanzel Jánosnak állít emléket. A szó legszorosabb értelmében csodagyerekként indult, ám a 1920-as években Temesvár nem

nyújthatott megfelelő nyilvánosságot egy kiemelkedő tehetségnek, így útja Pestre, a Zeneakadémiára vezetett, ahol Kodály Zoltán, Keéri-Szántó Imre és Dohnányi Ernő egyengették útját. Tanulmányai alatt és a diploma megszerzése után egy sikeres pálya látszott kibontakozni, ám közbeszólt a világháború és három év hadifogság. Mint az a szerző személyes meglátásából, az összegyűjtött levelekből, feljegyzésekből és egyéb dokumentumokból kitűnik, Szirányi Stanzel János mindvégig békésen és méltósággal viselte az élet viharait, s a zenéhez mindannyiunk számára példaértékű, töretlen és törhetetlen alázattal, szorgalommal fordult.

A GRAMOFON – Klasszikus és Jazz zenei folyóirat kiadója által 2002 és 2018 között megjelent kiadványait megismerheti és megrendelheti a www.gramofon.hu oldalon

3000 Ft

III.

BELEOLVASÁS SZIRÁNYI GÁBOR KÖNYVÉBE

STANZEL JÁNOS
ZENEAKADÉMIAI TANULMÁNYAI I.
(1930–1935)
AZ ELSŐ ZENEAKADÉMIAI FELVÉTELI

Az első zeneakadémiai felvételi

A sikeres érettségi vizsga után édesapám a nyarat Máramarosszigeten töltötte Csukovits Sándor vendégeként az ottani Piarista Rendházban. Erről a nyaralásáról sok emléke maradt, nagyon ízesen mesélt a kirándulásokról, a gond- és feladat nélküli pihentető nyaralásról. Szülei úgy gondolták korai még a budapesti továbbtanulás, bár abban mindenki egyetértett a családban, hogy Hansnak a zenei pályát kell választania. E meggyőződésük olyan erősen élt bennük, hogy nem is gondolkoztak azon, hogy fiúk más tanulmányokat folytasson.¹

Valóban megállapíthatjuk, hogy Stanzel Jánosnál a sikeres művészpálya objektív feltételei adottak voltak. Abszolút hallása, kimagasló muzikalitása, párját ritkító memóriája tökéletes alapnak bizonyult komolyabb feladatok

¹ Az 1900-as évek első felében nagyon gyakori volt a férfihallgatók esetében az, hogy a Zeneakadémia mellett elvégzik az egyetemet is, hogy legyen biztos kenyérkereső foglalkozásuk.

megoldására is. Megvolt az érettségi bizonyítványa, betöltötte a tizenhatodik életévét,² 1929-ben azonban nem jelentkezett a Zeneakadémiára, mivel szülei az önálló pesti életre még éretlennek tartották. Így utolsó Temesváron töltött évében töretlen buzgalommal látogatta Pogatschigg Guido elmélet- és Freund Leó zongoraóráit. Otthon pedig édesanyja tanácsait követve szorgalmasan gyakorolt. Lindner Vilmának nehéz élet jutott. Művészi álmai elhaltak a mindennapok egyhangúságán. Nagy otthont, nagy kertet gondozott. Férje munkájából adódóan sokszor és sokan fordultak meg náluk, gyakoriak voltak a társasági összejövetelek is. Emellett ellátta a már felnőtt gyermekeit is, akik változatlanul a családi házban laktak párjaikkal együtt. A folytonos megfelelési kényszer, az állandó készenlét okozta stressz miatt egészsége hanyatlott. Gyomorpanaszok gyötörték és többet kellett volna pihennie is. Ezt a környezete vagy nem észlelte, vagy nem akarta látni, nagyanyám pedig fegyelmezett asszonyként nem panaszkodott. Legjobb tudása szerint segítette Hanzus fiát, és remélte, megvalósul nagy álma; ami neki nem sikerülhetett, azt legkisebb gyermeke véghezviszi: híres zongoraművész lesz.

A Stanzel-család

A fenti kép a sikeres érettségi után készült a családi ház kertjében. Elöl balról jobbra Appeltauer Vilmosné Stanzel Eleonóra, a nagymama Lindner Vilma és Stanzel Ödönné Krippel Katalin. Hátul balról: ifjabb Stanzel János, idősb Stanzel János, Appeltauer Vilmos és Stanzel Ödön.

Stanzel János a Zeneakadémiai felvételre 1930 szeptemberében utazott Pestre, édesapja kíséretével. Először a zeneszerzés szakon mutatta meg képességeit, ahol megfelelt, Kodály Zoltán azonnal felvette előkészítő

² 1945 előtt a Zeneakadémia felvételi követelményei

osztályába. A várva várt zongora felvételi vizsga azonban traumatikus kudarcot hozott. Mikor a felvételi bizottság elnöke Székely Arnold megkérdezte, hogy „milyen darabokat hozott fiatalember”, édesapám egy nyolcvan darabból álló listát adott át, amin könnyebb előadási daraboktól Bach Invenciókon át Liszt Paganini etűdjeiig voltak felsorolva a művek. (Utóbbira János bátyám többször is rákérdezett, hogy tényleg tudta az etűdöket? „Tudtam” válaszolta, „a fejemben volt az egész”.) A lista meghökkenést, nagy meglepetést okozott a vizsgabizottság tagjai között. Próbaszerűen több darabot is elkezdettek vele, és egyre derűsebbek lettek a jeles tanárok. Végül, miután Székely Bach egyik háromszólamú invencióját kérte előadni „és ez az e-moll volt – a darab felénél megköszönte az előadást és azt monda: köszönjük elég. Látjuk fiatalember, hogy maga nagyon tehetséges, így azt tanácsoljuk, menjen valakihez és tanuljon meg zongorázni.”³ Idősebb Stanzel János nem értette a döntést, ezért a szünetben megvárta a felvételiztető tanárokat, majd a legmegnyerőbb modorú Keéri-Szántó Imréhez fordult tanácsért: mondaná meg, mit tegyenek, hogy a János fia bekerüljön az Akadémia zongoraszakára. Miután Keéri-Szántó megtudta, hogy Kodály felvette az ifjú Stanzelt, azt javasolta az apának: írassa be fiát a Steinitz zeneiskolába asszisztenséhez, Tauszky Jolán⁴ zongoratanárnőhöz, aki egy év alatt úgy fel fogja készíteni a gyermeket, hogy jövőre biztosan bekerül, méghozzá az ő, mármint Keéri-Szántó Imre osztályába. Bevalljuk őszintén, nehezen értettük meg, mit is takart Székely megjegyzése, a tanuljon meg zongorázni, hiszen nyolcvan darabot, a felsorolt műveket zongoratudás nélkül nem lehetett előadni. „Nem is voltak azok előadva, csak lejátszva” mosolygott édesapám, mikor erről faggattam, „nem tudtam billenteni, a negyedik ujjamat használni, nem volt rendes ritmusom és semmilyen technikám.”

Miért írtuk a zongora felvételi kapcsán a traumatikus kudarcot? Lindner Vilmát a hír, miszerint fia nem felelt meg az elvárásoknak, annyira megrázta, hogy rövidesen ágynak esett és 1930 novemberében, rövid szenvedés után ötvenkét éves korában, gyomorrákban meghalt. Így utólag nem tudjuk helyesen megítélni, hogyan hatott a haláleset édesapánkra, de feltételezzük, élete végéig gyötörte valamiféle lelkiismeret-furdalás és ennek tudjuk be azt is, hogy olyan ritkán és szűkszavúan mesélt imádott édesanyjáról.

³ Édesapám visszaemlékezése

⁴ Tauszky Jolán (Budapest, 1895 – Budapest, 1935. március 15.) zongorapedagógus. Tanulmányairól csak annyit tudunk kideríteni, hogy nem a budapesti Zeneakadémián végezte. 1918-tól haláláig a Steinitz zeneiskola tanára volt, közben Keéri-Szántó Imre asszisztenseként is működött.

*

Hogyan tanított Tauszky Jolán? Édesapám nem részletezte beszélgetéseink során Tauszky metodikáját, mindig csak annyit mondott: „ő tanított meg zongorázni, fejlesztette és csiszolta a technikámat. Sokat kellett dolgoznom, szigorú volt, maximalista”. Keéri-Szántó tanári működéséről szóló tanulmányomhoz kerestem adatokat, ekkor került kezembe Cziffra György önéletrajzi írása a *Des canons et des fleurs*⁵ amelyben megemlékezett szeretett „Jolán nénijéről”. „Mielőtt tanulmányi éveimről beszélnék, kötelességemnek érzem, hogy emléket állítsak valakinek, akinek rengeteget köszönhetek. A Zeneművészeti Főiskolán dr. Keéri-Szántó Imre növendéke lettem; neki az volt a feltétele, hogy az órákon bemutatandó anyagot előbb egy másod-tanár hallgassa meg, és csak azután vigyem neki. Ez gyakorlatilag azt jelentette, hogy a kis etűdöket, darabokat az én esetemben egy tanárnő, Tauszky Jolán hallgatta meg. Budán, az Olasz Fasorban lakott. Minden alkalommal alaposan végig vizsgálta az általam megtanult darabokat, majd közölte kifogásait. Mindenekelőtt kéztartásomat igyekezett megváltoztatni. Két kezem a klaviatúrára helyezte és azoknak teljes lazítását követelte – ezt különböző ujj-emelési és csuklógyakorlatokkal érte el. Amikor néhány hét után ez a kéz-átállítás sikerrel járt, csak akkor kezdett el velem a Főiskolán kapott anyagon dolgozni. Munkája eredménye az volt, hogy zongorista fejlődésem irányvonalát egész életemre megszabta. Így tehát ennek a 'másodlagos szerepet' betöltő tanárnőmnek, munkájának legalább annyi része volt mai zongoratudásom kialakításában, mint Keéri-Szántónak. (...) Úgy gondolom, mindenki számára érthető, hogy az én esetemben szó sem lehet a 'csodagyerekek'⁶ kijáró legendáról. Ez a legenda, amely minden nagyon tehetséges fiatal zongorista gyerekekre átruházódik – az én esetemben nem volt igaz. Mert meg kellett tanulnom a mesterség alapjait. Meg kellett tanulni, meg kellett tanulnom a zeneművek megismerését és felismerését. A mindennapi, rendszerbe foglalt munkaszisztéma kötelezettsége engem sem kímélt meg, bármennyire is rátermett voltam. Mint említettem, legelőször a kezeim mechanizmusának kontrollálását kellett megtanulnom különböző ujj- és csuklógyakorlatok segítségével. Megismerkedtem a különféle skálákkal és futamokkal, külön-külön kézre, vagy két kézre, később a kettős-fogásokkal – terc és

⁵ Cziffra György, *Ágyuk és virágok*. Az átdolgozott és bővített kiadást sajtó alá rendezte Várnai Péter, ford.: Fedor Ágnes és Herczeg György. Zeneműkiadó Budapest, 1983

⁶ Nem érzem túlzásnak az idézetben szereplő csodagyermek szót édesapámra vonatkoztatni – hasonlóképpen ahhoz, ahogy a visszaemlékezés szerzője is említi.

szextmenetekkel – s mindezeknek az egyenletes billentést kívánó és célzó gyakorlataival. (...) Részem lehetett az oktáv-menetek izzasztó fürdőjében is. Napi hat-hét órát gyakoroltam. (...) A munka rendszeres volt, így természetesen fárasztóbb is. Most már nem volt kedvemre való szabad fantáziálás: most ujjaim mindennapos robotolását kellett elviselnem, és talán csak a kis előadási darabok nyújtottak némi felüdülést. A szabad fantáziálást tanárain erélyesen tiltották. 'Új és biztos technikát kell szerezned magadnak, kisfiam, hogy később, amikor a zongorairodalom nagy műveinek előadására készülsz, ne legyen manuális problémád.' Mindazt, amit megkívántak, szemlesütve és engedelmesen végrehajtottam, annak ellenére, hogy ezek az új dolgok nagyon-nagyon fárasztottak. Így ment hétről hétre, hónapról hónapra. Mint egy taposómalom. De amint tudjuk, az idő nagy tanácsadó, nagy segítőorvos és mindenre képes. Arra is, hogy ha szükséges, megszokottá és mindennapivá tegyen olyan dolgokat, amelyek a kezdeti időszakokban belsők számára fájdalmasak és szinte elviselhetetlenek.”

Újra olvasva a fentieket, azt gondolom, Stanzel János is hasonló nehézségekkel találta magát szembe. Az addigi zongoratanulmánya édesanyja és nővére irányítása és felügyelete mellett inkább volt nevezhető autodidakta próbálkozásnak, mint rendszeres munkának. Hallása, hihetetlen vizuális memóriája, muzikalitása átsegíthette bizonyos fokú nehézségeken, de megállapíthatjuk: helyesen döntött 1930 őszén a felvételi bizottság, amikor a zongora tanszaktól eltanácsolta.

Nemcsak a gyermeki tisztelet szól belőlem, amikor Stanzel Jánosról, a Temesvárról tizennyolc éves kora előtt egyedül Pestre kerülő fiatalemberről a legnagyobb elismerés hangján írok. Kodály Zoltán zeneszerzés osztályának első előkészítő évét úgy teljesítette, hogy emellett hetente háromszor vett órát Tauszky Jolántól a Steinitz Zeneiskolában,⁷ és közben vasakarattal gyakorolt.

⁷ Molnárné Steinitz Elza (1880–1973) zeneiskoláját 1909-ben alapította Budapesten, a Teréz körúton. Törekvésében, célkitűzésében nem tért el a kor magán-zeneiskoláinak terveitől. Határozott elképzelése volt arra nézvést, hogy oktatási intézményében mind irányzatában, tananyagában és módszerében teljesen a Zeneakadémia struktúráját és oktatáspolitikáját kövesse, hogy a tehetséges növendékeinek zeneakadémiai felvételeit sikeresek támogathassa. Iskolájában működött elemi-, gyakorlóiskolai-, előkészítő és akadémiai tanfolyam. Az iskola alapítója és névadója arra is nagy hangsúlyt fektetett, hogy nyilvános hangversenyek keretében a szülők, valamint a zeneszerető nagyközönség is megismerhesse és lemérhesse a tehetséges növendékek képességeit és fejlődésüket. Minden évben három hangversenyre megrendezésére került sor, amit vagy a Zeneakadémia, vagy a Vigadó kistermében tartottak meg.

A zeneszerzés tanfolyam előkészítő osztályában a Szervezeti és működési szabályzat szerint⁸ a következő tárgyakat tanították: *Összhangzattan: Az akkordok egybekötése négy szólamú tételben. Számozott basszusok kidolgozás. Szám jelzett basszusból való olvasás zongorán. Számozatlan basszusok kidolgozása.*

Stanzel János hátrahagyott indexe alapján Kodály Zoltán mind az első, mind a második félévben jelesre értékelte teljesítményét. A kötelező zongora tárgyból Thoma József kitűnő; Zalánffy Aladár a karének vezetője pedig jeles osztályzatot adott. A piarista gimnáziumi érettségije okán költészettanból felmentést kapott. Az indexből tudhattuk meg azt is, hogy az első tanévben Budapesten a Szentkirályi utca 47. szám alatt lakott.

IV.

Gramofon könyv - és lapszámbemutató

<https://www.youtube.com/watch?v=KKWToM2fV1k>

(1:00:05)

Gramofon könyv - és lapszámbemutató az Írók Boltjában (2018. XI.)

Szirányi Gábor: Zongorabillentyűk 3. - Temesvár kis „Mozartja” avagy az elveszett zongoraművész

Gramofon - Klasszikus és jazz - XIII. évfolyam 4. szám
A kötetet bemutatja: Csanda Mária, könyvtáros, szerkesztő;
Szirányi Stanzel Gábor ny. könyvtári főtanácsos, zeneíró;
Gyenge Enikő, a Gramofon Könyvek sorozat szerkesztője
Az esemény házigazdája Retkes Attila, főszerkesztő

⁸ Moravcsik Géza (szerk.). *Az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia szervezeti és működési szabályzata* Budapest, 1922, Athenaeum